

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ג' טבת תש"פ | דף היומי בבלי: גדה סט.
דף היומי בהלכה: מסעיף ז' עד תחילת סימן תנ"א סיום הלכות בדיקת וביעור חמץ.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק ג' 'גם התורה מגינה' עד פרק ג' 'גם מיום'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער אהבת ה' פרק ז' עד עד סוף הספר

המיליונר שרצה לשגר ספר תורה לירח | "תניח תפילין כל יום" - הורה מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל לאברך המופתע | 1794

יהלומים מגדולי ישראל

אלפי מסיימי הש"ס של 'דרשו' שישו ושמחו לכבודה של תורה במעמד
מרטיט בבנייני האומה בירושלים בראשות מרנן ורבנן שליט"א:

בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע אמר הקב"ה בזכות התורה ולומדיה יינצל העולם

כשהם עטויים בבגדי שיראין צעדו אלפי 'דרשו אידן' וחתני 'קניין ש"ס' שנבחנו על התלמוד בבלי כולו, למעמד המרגש שהתקיים
במוצאי שבת חנוכה, בבנייני האומה בירושלים • הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א במעמד: "השמחה כאן היא לעולם כולו.
אם יש יותר תורה שנלמדה, אזי יש יותר השראת שכינה, יש יותר סייעתא דשמיא בעולם - לכל אחד ואחד" • חתן קניין ש"ס, רבי
אהרון אייזנבלט זצ"ל אמנם לא השתתף במעמד, אך הקדיש של ילדיו היקרים, הרעיד את נימי הלב • וגם, במקביל למעמד למסיימי
הש"ס, נערך מעמד הוקרה מיוחד לנשות הלומדים, כדי להוקיר את תרומתן ותמיכתן לאורך כל השנה למען התורה הקדושה

יוצא דופן, כאשר מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א מכבדים
את המעמד בנוכחותם ומצביעים עליהם כאומרים לדור הצעיר:
זאת הדוגמא האידיאלית לבן תורה אמיתי, יהודי שעמל בתורה
ומסיים את הש"ס'.

במעמד השתתפו מרנן ורבנן שליט"א, הגאון הגדול רבי משה
הלל הירש, הגאון הגדול רבי דוד כהן המלווה את תכניות 'דרשו'
בעצה ובתושיה, הגאון הגדול רבי משה יהודה שליזינגר שלכבוד
גודל המעמד וכבוד התורה, טרח באופן מיוחד להקדים לשוב
מ'ערד', שם שבת עם בני משפחה מחו"ל, האדמו"ר מביאלא,
האדמו"ר מקרלין, האדמו"ר מבאיאן, והאדמו"ר מערלוי והרבנים
הגאונים רבי יצחק אזרחי, רבי ראובן אלבז, רבי דוד בצרי ורבי
אליעזר יהודה פינקל ורבנים, ראשי ישיבות, מורי הוראה מכל
רחבי הארץ (ראו מסגרת).

מעמד הסיום היה בראש ובראשונה מעמד סיום לנבחני

עטויים בבגדי שיראין, צעדו מאות 'דרשו אידן' כחתנים ביום
חופתם, למעמד סיום הש"ס העולמי של 'דרשו' שנערך במוצאי
שבת קודש פרשת מקץ, נר שביעי של חנוכה, בבנייני האומה
בירושלים. תזמורת ענק בת עשרות נגנים קיבלה את המוני
המסיימים בשיר וזמר לכבודה של תורה, כאשר האושר קורן
מפניהם - אושר השמור ליהודים המסיימים את הש"ס.

עוד לפני תחילת המעמד, באולם דולצ'ין הסמוך, נבחנו מאות
משתתפים במבחן האחרון של 'דרשו', כשהם רכונים לאורך שעה
ארוכה על המבטנים שמסייעים להם להשיג פרי יקר ערך: ידיעת
התורה בעמקות.

ואולי זה מה שמספר את הסיפור של דרשו יותר מהכל. מצד
אחד עשרות אלפי נבחנים בכל העולם היהודי, שבמשך כל השנה
לומדים כדי לדעת את התורה, ומצד שני, כהערכה על מאמצם
הכביר, 'דרשו' מכין עבורם מעמד סיום הש"ס מושקע באופן

אפשר לצאת ידי חובה בלי להבין את הנלמד, ולכן הסיום של 'דרשו' הוא סיום של אלפים בכל רחבי העולם שלמדו את הש"ס בצורה הנכונה, ובדרך הראויה, עם הבנה וידיעה רחבה".

ראש ישיבת טעלז בלייקווד הגאון רבי יצחק סורוצקין שליט"א נשא גם הוא דברים נרגשים במעמד ואמר כי: "דרשו הם כמותם חשמונאים שעליהם כתב הרמב"ן שבזכותם לא נשתכחה תורה מישראל, הוא מוסר את נפשו, ואת מאודו על התורה הקדושה ועל הרבצת תורה בכל מקום".

ממשיכים בדרכי אביהם הגדול: יתגדל ויתקדש שְׁמִיָּה רַבָּא

רגע השיא במעמד היה כמובן מעמד הסיום עצמו ואמירת הקדיש. כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי שליט"א פלפל בקשר בין שני המאמרים האחרונים בש"ס, בדרכו של זקנו רשכבה"ג מרן החתם סופר זצ"ל, וסיים בהתרגשות רבה את הש"ס ואמר את ההדרן. בפתיחת הש"ס כובד ראש ישיבת מיר הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל שליט"א.

הקדיש הגדול נאמר על ידי יתומיו של הגאון רבי אהרן אייזנבלט זצ"ל. בזה אחר זה עלו שיירת ילדים ונערים על הבמה הרחבה בבנייני האומה בירושלים. הגדולים כבר אחרי גיל בר מצווה, אך הקטן רק כבן עשר. יחד, במקלה קורעת לב הם קראו: יתגדל ויתקדש שְׁמִיָּה רַבָּא...

שמונה יתומים הותרו אחרי הגאון רבי אהרון אייזנבלט זצ"ל כשהלך לעולמו במפתיע, כשהוא בן 40 בלבד. עד שהסתלק, מעטים ידעו כי רבי אהרון הוא חתן "קנין ש"ס" של דרשו. כלומר, הוא נבחן על כל הש"ס כולו, הישג פנומנלי עצום ובלתי נתפס, וכעת, לקראת סיום מחזור ה"ג, תכנן להיבחן על כל הש"ס כולל כל התוספות... הישג שגם במונחים של 'דרשו' - ארגון שמלכד סביבו למדנים עצומים, נחשב לנדיר.

בכ"ו בניסן תשס"ט, יום לפני המבחן ב"קנין ש"ס", לאחר שבע שעות של עמל ויגיעה, רבי אהרון קרס. ליבו נדם באחת. שרותי החירום שהגיעו למקום, לא הצליחו להחזיר לו את הדופק. הנשמה שפעמה ביהודי הזה שהיה טבול כולו בש"ס ופוסקים, הסתלקה לשמי מרום. אבל הדופק הזה, שבליבו לא באמת הפסיק, הוא פעם כאן בהיכל הגדול בבנייני האומה בירושלים. היה אפשר להרגיש את זה באוויר.

רבי אהרון אמנם לא היה כאן בבנייני האומה, אבל בניו, כובדו לומר את הקדיש. קולם הדק של הנערים הפך את המעיים לכל המשתתפים במעמד. העמידה לאמירת קדיש של היתומים הרכים, ליד גדולי ישראל וראשי הישיבות, יחד שבטי ישראל, שנאמרה בשם אלפי מסיימי הש"ס, העבירה מסר עצום לאביהם שוודאי צפה בהם משמי מרום: "אנחנו, ילדיך, נמשיך בדרכך, כמו שכתבת במכתב לנשיא דרשו, נמשיך בדרך ה' חרף כל הקשיים והמשברים". מעמד הקדיש לא הותיר עין יבשה באולם וגרם גם לאנשי הצילום, המדיה וההפקה שאינם חובשים כיפה, להזיל דמעות.

דרשו, מפעל תורני עצום שמחולל מהפכה אדירה בכל מה שקשור לידיעת התורה, כאשר הידע הזה בא לידי ביטוי ביכולת שלהם להיבחן על החומר שלמדו, זה, כבר ממש לא מובן מאליו. מדובר במשימה הרואית, שספק אם התרחשה כמותה מבחינת היקף וכמות הלומדים, בהיסטוריה של העם היהודי ורק הודות לפעילות של 'דרשו' מדובר כיום בתופעה הולכת ומתרחבת, של יהודים שבקיאים בש"ס ישר והפוך, ולא, זו לא מליצה.

"התקומה התורנית אחרי המלחמה: אלפי ש"ס אידן"

לאחר דברי הפתיחה של המנחה הרה"ג ר' יצחק שרייבר שליט"א, נשא דברים נרגשים הגאון הגדול רבי יצחק אזרחי, מראשי ישיבת מיר בירושלים: "רש"י כותב כי 'מפני שעמל בתורה, תורה עומלת לו שמחזרת עליו ומבקשת מאת קוֹנֵה למסור לו טעמי תורה וסדריה. וכל כך למה - מפני שאכף - שכפף פיהו על דברי תורה'. אני רוצה לברך את הציבור כולו, שהקב"ה יזכה את כולם שיזכו להיות קובעים עיתים למלאכה".

לאחר מכן נשא דברים נשיא 'דרשו' הרה"ג ר' דוד הופשטטר שליט"א: "מפעם לפעם אני שואל את חתני 'קנין ש"ס', האם חשבתם שתוכלו להצליח להיבחן על הש"ס כולו? הם תמיד משיבים לי בשלילה, לדבריהם גם כיום אין להם את הכוחות לכך, זה מעל לטבע".

"מי חלם שאחרי השואה, יהיו אלפי ש"ס אידן, מי חלם חלום כזה? אחרי המלחמה חשבו שאולי יהיה ש"ס איד אחד, אולי שניים בכל העולם, זה כמו חלום, אנחנו חיים בתוקפה של ריבוי שונאי ישראל רח"ל, ריבוי שונאי הדת ושונאי התורה. כנראה שבכל ההיסטוריה לא היה כמות כזאת של כופרים שיש בדור הזה... האחריות שלנו לפעול בכל הכוח, בכל הרצון, להרבות לומדי תורה, דורשי תורה, שיעורי תורה, מבחנים ונבחנים, להרים את קרן התורה, את כבוד התורה, את כבוד הקב"ה, לצאת ולפעול בכל הכח...".

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, ראש ישיבת אור החיים נשא דברים במעמד לרגל סיום תכנית קנין חכמה ללימוד ספרי המוסר אשר בימים אלו מתחיל מחזור חדש בו ילמדו את פרקי אבות במסגרת תכנית זו, וסיפר על הפעילות של דרשו לקירוב עם ישראל לאביהם שבשמיים: "קבוצת נערים המבקרים בסניף של הישיבה בבאר יעקב, מספרים שבבית הספר שלהם המורה הכניס עץ של נוצרים, הם אמרו לה או שאת מציאה אותו, או שאנחנו יוצאים, המורה סירבה והם יצאו ואינם רוצים לחזור לשם. מי ידאג להם? דרשו דואג - באמצעות ארגון אחינו - לכל אותם נערים הרוצים להתקרב לתורה הקדושה, מלבד הפעולות הכבירות שלו לבני התורה".

כ"ק מרן אדמו"ר מביאלה שליט"א אמר בדבריו כי "סיום הש"ס של 'דרשו' הוא ייחודי ואין דומה לו, נבחני 'דרשו' לומדים וחוזרים כדי להבין את תלמודם, הם צריכים להיבחן בסוף החודש על הדפים שנלמדו, וכידוע נפסק להלכה שבתורה שבעל פה אי

משא קודשו של ר"י סלבודקה הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א

ידי צער שהוא עלול לגרום ליתום ואלמנה בלי שיתכוון לכך, ואם בסיבות ועניינים אחרים שייגרם לו שיתחייב מיתה בידי שמים, אבל הזכויות שיש לאדם מגינות עליו לא רק מהעונש על החטא, אלא גם מהחטא עצמו, ולכן אדם שיש לו זכויות משמים מצילים אותו שלא יגיע לידי כך שיתחייב חלילה מיתה בידי שמים.

"אבל אתה", אמר רבי יוסי לבנו, "אתה הפסדת את כל הזכויות שלך, כמו שנאמר ביעקב אבינו ע"ה, שאמר על עצמו 'קטונתי מכל החסדים', ובתרגום מבאר שהזכויות שלו קטנו, וזה מה שאמר רבי יוסי לבנו, אחרי שנעשה לך נס והוצאת תאנים קודם זמנם, הרי אתה חשוף חלילה להיכשל בעניינים שבהם תתחייב מיתה בידי שמים.

"מצד שני, מי שממשיך ללמוד את הגמרא ומגיע לדף הבא, מוצא שורה ארוכה של ניסים שנעשו לרבי חנינא בן דוסא, כשהנס המפורסם מביניהם הוא זה שאירע עם בתו שהדליקה בטעות נר עם חומץ ואמר רבי חנינא 'מי שאמר לשמן ויידלק יאמר לחומץ ויידלק' ואכן היה כדבריו ודלק הנר כל השבת כולה.

"אלא שעל רבי חנינא בן דוסא לא מצאנו שום טענה, ואף אחד לא בא לומר לנו שחלילה נפגעו זכויותיו בגלל הניסים שנעשו על פי מאמרו בהזדמנויות רבות. צריכים אנחנו להבין במה נשתנו שני הצדיקים הללו שהאחד התנקו זכויותיו והאחר יכול היה להמשיך ולחולל ניסים במאמר פיו, ונתקיים בו 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים' כל כך הרבה פעמים.

"אלא הפשט הוא לכאורה, כמו שכתב הרמב"ן, שבאמת אין טבע בעולם, והכל הוא נס, אלא שהקב"ה עושה שני סוגי ניסים, נסים גלויים ונסים נסתרים. התפקיד שלנו זה להאמין בזה ולדעת בידיעה ברורה שגם הניסים הנסתרים, שהם הנהגת הטבע כביכול, גם הם נסים מאתו יתברך, ומי שאינו מאמין בזה, אומר הרמב"ן, אין לו חלק בתורת משה.

"והנה באמת מי שמטריח את קונו לעשות לו ניסים הוא מאבד מזכויותיו, אבל רבי חנינא בן דוסא היה חי במצב כזה שהוא הכיר בהכרה עמוקה בכך שהעולם הזה כולו ניסים, ולא היה אצלו שום הבדל בין הטבע - הניסים הנסתרים, לבין הניסים הגלויים, ולכן כשהוא ביקש שיידלק החומץ, לא היה בזה שום חידוש לעומת המצב שבו דולק השמן, כי באמת גם שמן לא אמור לדלוק, אלא שהקב"ה עשה נס שיידלק ולכן גם החומץ דולק בנס, באותה הרמה.

"לפי זה נוכל להבין את העניין של חנוכה והנוסח של 'על הניסים', כי בשעת המלחמה זכו החשמונאים לכאלו ניסים מופלאים שנמסרו גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וכו', ובמהלך המלחמה הם למדו לדעת שהכל זה נסים מאתו יתברך, גם הטבע עצמו הוא נס של ממש, שבעיניהם היה כמו

דממת קודש שררה באולם כאשר עלה לשאת דברים ראש ישיבת סלבודקה, הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א. "השמחה היא לא רק למסיימי הש"ס", אמר הגרמ"ה שליט"א, "אלא לעולם כולו. אם יש יותר תורה שנלמדה, אזי יש יותר השראת שכילה, יש יותר סייעתא דשמיא בעולם - לכל אחד ואחד".

עוד הוסיף הגרמ"ה כי "סיום הש"ס בחנוכה יש בזה משהו מיוחד בזה, זה מבטא יותר מכל את הקשר של התורה עם חנוכה".

"הגמרא אומרת, 'אמר רב הונא, הרגיל בנר הווין ליה בנים ת"ח', אומר רש"י 'נר מצוה ותורה אור', כלומר, במצווה של נר יש תורה. הגמרא ממשיכה ואומרת כי 'הזהיר במצווה זוכה לדירה נאה, הזהיר בציצית זוכה לטלית נאה, הזהיר בקידוש היום זוכה וממלא גרבי יין'.

"כל הציורים של הגמרא מבטאים צורה שבה כשיהודי עושה מצווה, הוא זוכה להדר בה עוד יותר לאחר מכן. לעומת זאת, בציור של 'הזהיר בנר' לכאורה נראה הפוך: הנר מביא את התורה, לא התורה מביאה את הנר. והעניין הזה צריך ביאור...

"עוד צריך לתת את הדעת על דבר מעניין מאוד שיש בחנוכה. אנחנו יודעים שהסמל של החג זה הנר, הנס של השמן שהספיק לשמונה ימים, כל יום ויום אנחנו מדליקים נרות והכל זכר לנס שזהו הסמל של החג. מאידך, ההודאה שלנו ב'על הניסים' היא בעיקר על המלחמות, ורק בסוף כתוב 'והדליקו נרות בחצרות קדשך', ומעניין עוד יותר לציין שישנן נוסחאות של 'על הניסים' שבהן לא מופיע בכלל עניין הנרות שהדליקו בחצרות ה', וכך גם לא הוזכר עניין זה בנוסח של הרמב"ם.

"לכאורה הדבר תמוה מאוד, שהרי זה הסמל של החג, המצווה שציוו אותנו חכמים לקיים בחנוכה היא סביב עניין זה של הדלקת הנר, ואילו ההודאה היא בכלל על עניין אחר, על המלחמות...

"כדי להבין זאת, צריכים אנו לחלק את כל עניין הניסים לשניים: הגמרא ב'תענית' מספרת שרבי יוסי דמן יקרת, היה לו פועלים בשדה, והיה צריך להביא להם אוכל, אבל הוא איחר להגיע לשדה, ולכן ניגשו הפועלים לבנו ותבעו לקבל את מזונם. נענה להם הבן ופנה לעץ התאנה שעמד בסמוך באמרו 'תאנה תאנה תני לנו פירותייך', ויצאו תאנים בדרך נס מהעץ קודם זמנם, ומהם אכלו הפועלים. לאחר מכן הגיע רבי יוסי וששמע את המעשה שנעשה עם עץ התאנה, אמר לבנו אתה הטרחת את קונך להוציא פירות לפני זמנם, לכן גם אתה תיאסף מן העולם הזה קודם זמנך.

"גם זה תמוה, מדוע הגיע לו שייאסף קודם זמנו בגלל מעשה זה, אלא הפשט הוא שכל אדם עלול לפילול חלילה למצבים שבהם הוא מתחייב מיתה בידי שמים, אם זה על

נס גלוי, ועל כן כשהגיעו לאחר המלחמה לבית המקדש והשמן דלק שמונה ימים, זה לא היה חידוש גדול בעיניהם, כי הם כבר הגיעו להכרה שבאמת הכל נס, וגם אם שמן דולק רק לילה אחד כמו השיעור הרגיל שהוא אמור לדלוק, גם זה נס לא פחות גלוי מהעובדה שהשמן הזה יידלק שמונה ימים.

"לכן כשבאו להודות על הניסים, הם הודו על המלחמות, שבהם הם ראו את הנס, אבל כשדלק השמן הם כבר היו במצב כזה שזה לא היה בעיניהם נס מיוחד ולכן לא היה צורך כל כך להודות על זה במיוחד, יותר מכל הניסים האחרים שקורים בכל יום ובכל רגע.

"גם אנחנו, כשאנחנו מדליקים נרות ואנו מתבוננים בהם לאחר הדלקתם, אנחנו צריכים להכיר בכך שזה שהשמן דולק, זה נס. כי הכל זה נסים גלויים ונסתרים.

"אבל איך נוכל להגיע להכרה כזאת, להתבונן בדבר שהוא טבעי לכאורה, ולהבין שהוא נס של ממש? רק על ידי התורה. כמו שאמרו חז"ל שאדם הלומד תורה השכינה בשרויה בו, ואם השכינה שורה בתוכי לבו של אדם, הוא יכול כמובן להרגיש ביתר שאת את הקדוש ברוך הוא, הוא נהיה אדם רוחני יותר

ומבין טוב יותר שהכל זה נסים ושאינן טבע בעולם, ולכן מי שזוכה לבנים תלמידי חכמים, זוכה שבבית שלו ידעו להתבונן בנרות החנוכה כדבעי, עם ההכרה העמוקה שכל הטבע הוא נס גדול של הקב"ה, ולכן הרגיל בנר, זוכה לבנים תלמידי חכמים ואז תהיה מצוות הדלקת הנר בביתו נעשית באופן מהודר יותר, כמו בטלית ובקידוש היום...

"וזהו הקשר המיוחד בין סיום הש"ס לימי החנוכה, כי מי שלמדו את הש"ס כולו, מסכת אחרי מסכת, בוודאי יש להם ראייה רוחנית יותר, השכינה שורה בתוכם, הם במדרגה אחרת לגמרי, ולכן הם יכולים לקיים את מצוות נר חנוכה בהידור גדול יותר, על ידי ההכרה שהכל זה נסים מאתו יתברך, ובוודאי שאחרי שלמדו את הש"ס פעם אחת, החיוב עליהם גדול עוד יותר ללמוד אותו פעמים נוספות, ביתר שאת, עם תוספת עיון וחזרה, במדרגה גבוהה יותר כיאה לאדם שהוא רוחני יותר ושהשכינה שורה בתוכו, ועל ידי לימוד הש"ס בדרגה גבוהה יותר יזכו ללמוד שוב בדרגות גבוהות עוד יותר ויגיעו לשלמות בעבודת ה' במהרה בימינו אמן".

מרנן ורבנן גדולי הדור שהשתתפו במעמד

יהודה טולידנו, רבי ישראל יצחק, רבי יעקב כהן, רבי יוסף לסרי, רבי שמחה נויבירט, רבי נפתלי נוסבוים, רבי אליעזר סילבר, רבי מאיר סירוטה, רבי אברהם סלים, רבי שלמה פאלי, רבי שלום פוברסקי, רבי אליעזר יהודה פינקל, רבי בנימין פינקל, רבי חנוך פרידמן, רבי אהרן פרנק, רבי צבי פרצוביץ, רבי אליעזר קונשטט, רבי חיים קוק, רבי פינחס קוריץ, רבי צבי קושלבסקי, רבי מאיר קסלר, רבי ירחמיאל קראס, רבי שמחה רבינוביץ, רבי דוד רובינשטיין, רבי משה יונה רוזנגרטן, רבי נחום רוטשטיין, רבי שמואל מאיר רטייזר, רבי חנוך שבדרון, רבי אחיקם שבת, רבי מרדכי שלמה שטיינמץ, רבי מיכל שטרן, רבי אליהו חיים שטרנבוך, רבי שמחה שיינברג, רבי אליהו שלזינגר, רבי אביעזר שפירא, רבי אריה לייב שפירא, רבי ברוך שפירא, רבי יואל דוד שפיגל, רבי בונים שרייבר, רבי צבי שרלין.

במעמד השתתפו מרנן ורבנן גדולי הדור שליט"א, הרבנים הגאונים, רבי משה הלל הירש, רבי דוד כהן, רבי משה יהודה שלזינגר, כ"ק האדמו"ר מביאלא, האדמו"ר מקרלין, האדמו"ר מבאיאן והאדמו"ר מערלוי שליט"א. כמו כן השתתפו [לפי סדר א"ב] הרבנים הגאונים רבי אליהו אבא שאול, רבי יצחק אהרנפלד, רבי דוד איזנשטיין, רבי ראובן אלבז, רבי נעם אלון, רבי דניאל אלתר, רבי אלכסנדר אפשטיין, רבי בן ציון אפשטיין, רבי חיים אהרון בלייער, רבי דוד בצרי, רבי יחזקאל בצרי, רבי יהושע ברכץ, רבי צבי ברוורמן, רבי יאיר ברונר, רבי שאול גבאי, רבי יוסף שלום גלבר, רבי יהודה גליק, רבי ישראל גנס, רבי אליהו דיסקין, רבי סיני הירש, רבי דניאל וולפסון, רבי אברהם ויג, רבי אריאל וילנסקי, רבי יהונתן וילנסקי, רבי צבי וינפלד, רבי משה טוביה ויסברגר, רבי אריה זילברשטיין, רבי אהרן חדש, רבי אריה חדש, רבי

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"שלי ושלכם - שלה הוא"

שבמקביל למעמד הגדול לגברים, נערך מעמד מיוחד לנשים, שביקש להאדיר לכבד ולהוקיר את תרומתה של האשה למען לימוד התורה של בעליהן, כדי לומר להם את מה שאמר רבי עקיבא לחכמים: "שלי ושלכם - שלה הוא".

במעמד המיוחד השתתפו "אשת חבר" של מרנן ורבנן גדולי הדור שליט"א, הרבניות מבויאן, קרלין ורחמסטריווקא. הרבנית גלבר, קוליזצקי, הרבנית פינקל, הרבנית אלישיב, הרבנית אזרחי, הרבנית גלאי, הרבנית נוסבוים והרבנית חדש.

לצד המעמד המרגש למסיימי הש"ס, במקביל נערך בבנייני האומה גם מעמד יוצא דופן, לראשונה בהיסטוריה של סיום הש"ס, לנשות הלומדים. ערב הוקרה מיוחד לנשים שבמשך שבע וחצי שנים תמכו עודדו חיזקו את בעליהן שהקריבו שעות על מנת לא רק ללמוד את הש"ס, אלא גם להיבחן עליו תוך מאמץ מתמשך ויוצא דופן להיות חתני "קניין ש"ס".

אין כל ספק, שכדי לעמוד במשימה כזו, חייבים שהאשה בבית תאמין ותתמוך לאורך כל הדרך. לכן, אין טבעי מכך,

יהלומים מגדולי ישראל

עיניים בורקות. זה היה הדבר החזק ביותר שתפס את תשומת לבי באותם רגעים גדולים ומרגשים. לא היו אלו עיניו של אדם אחד בלבד, אלא של כל אותם עשרות אנשים שעמדו ברדיוס של כעשרה מטרים מסביבי

הרב יעקב א. לוסטיגמן עם טעימה מתוך טור מיוחד ומרגש על רגשות השמחה מאירוע סיום הש"ס שהתקיים בבנייני האומה בירושלים, הטור המלא יפורסם אי"ה ב'לקראת שבת'

זה עתה לחוות את הרגעים הנשגבים הללו, הרגעים בהם נערך הסיום הראשון מבין שרשרת סיומי הש"ס שייערכו בשבועיים הקרובים ברחבי העולם כולו...
אולי...

ואולי... אולי כל הסיבות הללו ביחד הציפו את הלב והביאו אותו לרמת התרגשות כזאת, החוצה את גבול העפעפיים, וזולגת לה יחד עם הדמעות המתגלגלות על הלחיים...

יריית הפתיחה נשמעה, הסיום הראשון יצא לדרך. כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי, התרגש מאוד באמירת הסיום וההדרן, וסחף אתו את אלפי הנוכחים במעמד המרומם והנשגב.

התזמורת בהרכב של עשרות כלי מיתר ונשיפה, הרקידה את הקהל בצלילים עולזים ותוססים, בעלי המנגן היטיבו לכבד מגרונם את התורה ולומדיה, המקהלות השונות השתלבו יחד לכדי יצירה מוזיקלית שאין דומה לה, ומעל הכל מרנן ורבנן אדירי התורה וגדולי החסידות השרו רוח של קדושה על הנוכחים.

כל אחד ואחד ממשתתפי הסיום הרגיש כי רחב לבו כאולם,

עיניים בורקות. זה היה הדבר החזק ביותר שתפס את תשומת לבי באותם רגעים גדולים ומרגשים. לא היו אלו עיניו של אדם אחד בלבד, אלא של כל אותם עשרות אנשים שעמדו ברדיוס של כעשרה מטרים מסביבי.

תנאי הראות ששררו באולם החשוך למחצה, לא אפשרו לי להבחין מה מתחולל ברדיוס הרחב יותר, אבל לבי אמר לי שתמונת המצב שם זהה לחלוטין לזו שבסביבתי הקרובה.

מדוע בורקות העיניים?

סיבות רבות לדבר. אולי היה זה בגלל השירה הסוחפת שהרקידה את הסביבה כולה וסחפה את כולנו אל על... אולי היה זה הקדיש הגדול שנאמר בבהירות וברהיטות על ידי יתומיו הצדיקים של אותו בן עליה מבכירי חתני 'קנין ש"ס', הגאון רבי אהרן אייזנבלט, אשר נסתלק בחטף בשלהי חודש ניסן תשע"ט, לאחר שסיים להתכונן למבחן הגדול בו אמור היה להיבחן כמעט על הש"ס כולו, עם התוס'.

ואולי היתה זו התרגשות כללית, של כולנו, על כך שזכינו

והיו שם, בין המדרגות, במעברים הצרים, ובכל מקום אפשרי. "לפני שבע וחצי שנים", מוסיף ר' אליהו, "השתתפתי במעמד הסיום הגדול של 'דרשו' ב'יד אליהו'. אני זוכר את רבינו הגר"ש ואזנר זצוק"ל שעמד שם ושיבח את 'דרשו' על מפעלותיו הכבירים, ואת לומדי 'הדף היומי' שסיימו אז את המחזור ה"ב. אני זוכר את מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל ואת פניו המאירות, את כל גדולי ישראל שנכחו שם והרעיפו שבחים נפלאים כל כך על לומדי 'הדף היומי' וביתר שאת על אלו מביניהם שגם חוזרים על תלמודם ואף מעמידים את ידיעותיהם בכור המבחן.

"באותם רגעים נשגבים גמלה בלבי ההחלטה להצטרף למעגל הלומדים, והפעם להתחיל ולסיים את הש"ס כולו, ולהיבחן עליו. "לא אכחד ממך, זה לא היה קל. היו תקופות שזה אפילו היה קשה מאוד. כמעט נשברתי, אבל בכל פעם כשהרגשתי שהשבירה מתקרבת, העליתי לנגד עיני את דמותם המאירה של ענקי הדור שהשתתפו שם באותו המעמד, ושאתי חיזוק מהתמונה המיוחדת הזאת שנחרטה לעד בזיכרוני.

"עכשיו הגעתי לכאן", מסיים ר' אליהו, "לא רק כדי לחגוג את הסיום, אלא בעיקר כדי לקבל מנה נוספת של חיזוק, כדי שיהיה לי כח להחזיק מעמד שבע וחצי שנים נוספות".

את השיחה הקצרה אנחנו מסיימים כשהגאון רבי משה הלל הירש שליט"א, מתחיל לשאת מדברותיו, ועוסק בעניני דיומא, ובמסירות הנפש המיוחדת של המכבים, אשר כמוה יש בכל דור ודור על ידי יחידים שקמים ועושים מעשה כדי לסייע לדור כולו, כמו ארגון 'דרשו' שקם ועשה מעשה להעמדת לימוד 'הדף היומי' על תלו, מתוך חזרה ושינון, דבר שלא היה קודם לכן בהיקפים גדולים כל כך.

לקלוט אל תוכו את ההתרגשות האדירה, לבטש את עצמו בקול של תוכחה עצמית, המלקה את בתי המסתור שבעומק הנפש בשאלה הנוקבת ויורדת עד לתהומות העמוקים ביותר בנשמתו: "קבעת עתים לתורה?", מהדהדת אותה שאלה נצחית בתוככי לבבו, "ואם קבעת, האם היטבת לנצל את העתים הללו לימוד רצוף? האם השקעת את כל כולך בתורה בעתותיך אשר קבעת בהן לעבוד את בוראך?".

מנת חיזוק נוספת

ואותו לב ענק, מסוגל להכיל לא רק את אותה דרישה עצמית, אלא גם ובעיקר את ההתחזקות והקבלה לעתיד, מכאן ולהבא: בוודאי שאעשה כל מאמץ כדי שבעוד שבע וחצי שנים, אוכל לעמוד כאן ולהשיב תשובה חיובית יותר לשאלות הנוקבות והיורדות אל שורשיה העמוקים של הנפש, מרעידים אותה ומרטיטים את נימיה, עד האחרון שבהם.

"אתה לא מבין איזה מאמץ אדיר עשיתי כדי להשיג כרטיס לאירוע המיוחד הזה", מספר לי אחד ממשתתפי המעמד, הרב אליהו שפיצר, כשהוא עדיין מתנשף לאחר שרקד בכל עוז לכבודה של תורה...

איך הוא רקד, בוודאי תשאלו, הרי מי שמכיר את האולם הגדול בבניי האומה יודע שאולם מדורג הוא, ואין בו רחבת ריקודים כלל וכלל.

אלא שכשמדובר בשמחת התורה, מסתבר שמדרגות אינן מכשול בפני השמחה המתפרצת, והחוסר ברחבת הריקודים אינו פקטור כלל וכלל לבחינת העובדות. הנה כי כן, עובדה היא שאנשים רבים הצליחו למצוא לעצמם מקום לרקוד בו, ואפילו מעגלים קמו

יהלומים מגדולי ישראל

כשהגיע האברך למרן הגראי"ל שטיינמן זי"ע ושטח לפניו את מבוקשו, נענה מרן ואמר לו נחרצות: "תניח תפילין בכל יום"... האברך נבהל, זהרי מעודו לא עבר עליו יום ללא הנחת תפילין!?"

קלה כבחמורה. לתומו ומרוב בהלה, נישק את ידו של מרן ראש הישיבה זצ"ל ופנה לדרכו, כאשר בליבו חשב שמרן לא הבין אותו ולא קלט מי הוא, שהרי הוא אברך יר"ש ומה לו ולהוראות כאלו... לאחר מכן סיפר את המאורע לאחד מקרובי מרן זיע"א, שביירר אצל הנכד שיחי' שהיה בקבלת קהל ושאלו לפשר הדברים. הלה אמר כי אכן באותו מעמד שאל באוזני מרן - "וכי הסבא לא רואה כי מדובר באברך בר אורין ויר"ש?" וביאר לו מרן כי כוונתו היתה שעליו לבדוק את תפיליו ולוודא את הידורן וכשרותן. האברך הנ"ל ששמע את דברי מרן נרגע, אך עדיין בסתר ליבו

סיפר הגאון רבי יצחק סבאג שליט"א דומו"ץ דק"ק מרכז התורה בצרפת ומראשי ישיבת 'חזון ברוך', מעשה שהיה באחד מקרובי משפחתו, אברך יר"ש, שנועץ בו אודות איזה קושי מסויים שהיה מנת חלקו, והוא יעץ לו לנסוע למרן הגראי"ל שטיינמן זיע"א ולשטוח את שאלתו בפניו, ואת אשר יורה עליו לעשות. אותו קרוב משפחה לא היסס ונסע למרן זיע"א ושטח את מבוקשו, והנה למרבה הפלא נענה מרן זיע"א ואמר לו נחרצות: "תניח תפילין בכל יום"... בשומעו זאת נבהל אותו אברך, שהרי מעודו לא עבר עליו יום ללא מצוות תפילין, ומקפיד הוא על

היה הסופר שבודק את התפילין, שהודיע כי בהרבה מהאותיות ה'קוצו של יו"ד אינו כשיטת ר"ת. שאלו האברך - האם זה מעכב? והסופר, שהיה מומחה גדול בהלכות תפילין, אמר לו כי החזו"א כותב שמי שאין בתפיליו את קוצו של יו"ד לפי ר"ת, הוא קרקפתא דלא מנח תפילין...!

האברך נאלם דום. באותה שניה הבין את לשון מרן זיע"א שאמר "תניח תפילין בכל יום", שהרי לפי החזו"א היה קרקפתא דלא מנח תפילין. ויהי לנס. ולמותר לציין שהאברך הנ"ל ראה ישועות גדולות כבר באותה שנה.

(גיליון 'דחזיתיה' בתוך 'קובץ גיליונות' חנוכה תש"פ)

לא הבין מדוע הוציא מרן מפיו את הדברים בלשון זו - "תניח תפילין בכל יום".

בנוסף, אותו אברך כבר בדק את תפיליו מספר שנים קודם לכן, ועל כן התקשר אל ש"ב הגר"י סבאג שליט"א, סיפר לו את המאורע ואת דברי מרן זיע"א, והוסיף כי כבר בדק את תפיליו לא מזמן ולכך יצא י"ח בזה. אך הרב סבאג אמר לו נחרצות, כי כבר נודע בשערים כי מרן זיע"א דבר ה' בפיו, ואינו מוציא את דבריו לבטלה, ועליו להזדרז ולבדוק את תפיליו אצל סופר מומחה ויר"ש מרבים ולא למצוא אמתלאות. וכך הוה.

והנה מה נדהמו עת צלצל הטלפון בבית האברך, ועל הקו

על דא ועל הא

בשנת תשע"ג הובאה לפני מרן הגר"י ש אלישיב זצ"ל שאלה מיהודי שהגה רעיון מקורי - הוא מעוניין לשגר ספר תורה לירח...! והוא לא נשאר ברעיון בלבד, אלא כבר יצא לדרך...

כך ירדה מעל הפרק 'יוזמת החלל' העולמית של המיליונר היהודי

שליט"א, באחת ההזדמנויות שנכנס לחדרו של רבנו ועמו תכריך של שאלות מורכבות בהלכות אבן העזר ביורה דעה ואורח חיים. לאחר שקיבל מענה לשאלותיו, לפני צאתו סיפר לרבנו כי בהיותו בחו"ל הביאו לפניו את היהודי שמעוניין לשגר ספר תורה לירח. הגר"מ גרוס הבהיר לאותו יהודי שלא כדאי לו לעסוק ביוזמות חלל עולמיות, אבל אם הוא מעוניין בכל זאת להשקיע בירח - ברור כי עליו לקבל את האישור מגדול הדור שליט"א עוד לפני שמקבל את האישורים הסופיים מסוכנות החלל, כי לא הם הבעלים על התורה. לפני שנוגעים בספר תורה יש לשאול את פי התורה. אחד העומדים בחדר אף הוסיף ואמר לרבנו, כי הבעיה הטמונה בין השורות היא הסיוע לישיבות.

רבנו השיב כי להניח ספר תורה בירח, פירוש הדבר להניח ספר תורה במקום שאין לו הופכין, וממילא הדבר נחשב לביזוי ספר תורה והוא אסור בהחלט. והוסיף ואמר: כיון שכך אין להתיר לו. וגם אם מחמת כך לא יתרום כסף לאותה ישיבה שתומך בה, אסור.

(א' חפץ מוסף שבת קודש מקץ תשע"ג)

היה זה בשנת תשע"ג. לפני מרן הגר"י ש אלישיב זצ"ל הובאה שאלה מיהודי שהגה רעיון מקורי: הוא מעוניין לשגר ספר תורה לירח... ממש כך. והוא לא נשאר ברעיון בלבד, אלא כבר יצא לדרך. אותו מיליונר השקיע כספים רבים כדי להשיג שיח ושיג עם סוכנות החלל בארה"ב כדי לקבל אישורים, ולמצוא את האיש שיביא את התועלת הפרטית והאנושית הטמונה בהנחת ספר תורה על הירח, ויסייע לו בכך.

האישורים שהוא השיג בינתיים הם לחצי שנה בלבד, ספר התורה יהיה מונח שם כששה חודשים, אח"כ הוא יוחזר לכדור הארץ. מדובר בספר תורה קטן במיוחד שייכתב על קלף מאושר ובדיו מאושר, גובהו של ספר התורה עשרה סנטימטרים בלבד. האיש הוא עשיר מופלג שגם תורם לישיבה קדושה פלוניית בארה"ב, ואם ישיג אישור מגדולי הדור ליוזמה המבורכת שלו יתרום כספים נוספים, ואם לא יקבל עידוד מגדולי ישראל - מי יודע, אולי המצב רוח יהיה ירוד והכסף יצנח בעקבות מצב הרוח.

השאלה הובאה לפני מרן זצ"ל ע"י הגאון רבי מרדכי גרוס

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל

שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

כיצד מותר להשתמש בשיירי השמן מחנוכה לריפוי מחלת ה'שושנה' - האם אין זה ביזוי מצוה?

חצי שעה. ולא מצוי שיכניס שמן מרובה שידלוק אחרי השעה 12 בלילה. מאידך, שמעתי בשם הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל שגם בזמננו אפשר לכבות את הנר אחרי חצי שעה.

תשובה: אכן, לדעת הגר"נ קרליץ, הובא בספר גנוזי הקודש (פרק יט הערה כא) צריך לעשות תנאי, ובלי זה אין להשתמש בזה לסגולה (מסתבר שהסגולה קיימת אף שעשה תנאי, כי בפועל שיירי מצוה הם).

מאידך כתב בקובץ הלכות (חנוכה פרק יד סעיף יג) דמי שרגיל בכך, שפיר דמי לשומרו ולסוך ממנו אפילו אם לא התנה, דכיון שרגיל לשמור נותר השמן בשביל זה, אנן סהדי שלא הקצה השמן שהוא יותר מן השיעור.

יש לציין לדברי הגר"ח קנייבסקי שליט"א (דברי שי"ח גיליון 258 מקץ תשע"ח), שנשאל על כך, והשיב: "יש עושין כן".

(מתוך גיליון 'עומק הפשט' חנוכה תשע"ח)

שאלה: ידועה הסגולה מקדמת דנא (מובאת בספרים 'שיח שרפי קודש', 'אביעה סגולות' ועוד), לריפוי 'שושנה ברגל' - מורחים מהשמן שנשאר בגביעי החנוכיה על השושנה שברגל והיא נעלמת באופן פלאי. ודורשי רשומות מצאו רמז נאה לכך בתיבות הפייטן במזמור 'מעוז צור' - ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים. גם בנרות שבת יש ממליצים כסגולה למרוח משיירי השמן על מקום הכאב שיש לאדם.

ודנו מחברי זמננו (שערי ימי החנוכה להג"ר יהודה טשזנר עמוד לו, קונטרס זכרון יוסף חלק א) האם יש בזה חשש איסור מצד הדין, שמא הרי זה בכלל ביזוי מצוה, וביטול חיוב שריפה, ואולי אפשר לנהוג כן רק כאשר עושה תנאי מראש לכך?

וגם אם דלק יותר מחצי שעה, הרי מפורסם דעת הגרי"ז מבריסק זצ"ל שחשש שכיום שהולכים ברחוב עד שעה מאוחרת, כל זה בכלל עד שתכלה רגל מן השוק, ואם כן תמיד זה כמו בתוך

לא רחוק מציונו של ה'אור החיים' נמצא כידוע ציון 'יד אבשלום', מצבה שהציב אבשלום בנו של דוד המלך שמרד בו. רבי חיים התעכב והתפלל שם, וזן לזויתו הטה את אוזנו להקשיב לדברי התפילה...

שיחה מיוחדת עם 'החברותא' של מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל - לרגל יומא דהילולא

הדברים חן בעיניו, לאחר שנשא ונתן עמי שאל לשמי, והרגשתי מצידו קירבה מיוחדת. מאותו רגע לא משתי ממנו ומקרבתי.

ואז איך עולה ההצעה לחברותא?

הרב פריימן: כפי שאמרת, דבקתי ברבי חיים. רבי חיים היה פעיל מאד בעבודת השיעורים, הוא היה מוסר שיעור כללי ביום חמישי, ביום שני הוא השמיע חבורה לאברכים בשעות הערב, ביום שלישי חבורה לבני הקיבוץ, וביום שישי היה אומר חבורה שהיתה מעין השלמה לשיעור כללי שאמר ביום שלפניו. כל זאת לצד אמירת השיחה המוסרית מידי יום ראשון הידועה בהשפעתה. השתדלתי להיות בכל שיעוריו, שתיתי בצמא את דבריו. בכל השיעורים והשיחות ערגתי על מוצא פיו, על הסגנון, על

לרגל יומא דהילולא של מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר, לפנינו קטעי זכרונות ורסיסי רשמים מדמותו הענקית, מתוך שיחה מיוחדת שנערכה עם הרה"ג רבי דוד פריימן שליט"א, אשר זכה ללמוד עמו בחברותא בימי צעירותו.

איך "קובעים" חברותא עם אדם גדול כמו מרן הגר"ח זצוק"ל? הרב פריימן: כשנכנסתי לישיבת מיר למדו מסכת נדרים. רבי חיים אמר שיעור כללי על ענין "קונם על אינו ברשותו", היה זה השיעור הראשון ששמעתי ממנו. העניין שעסק בו נגע גם לסוגיא של "מסותא" בבבא מציעא, אותה למדתי זמן קודם לכן בישיבת פוניבז'. היות והייתי מצוי בסוגיא התעוררה לי הערה בדבריו, ניגשתי אליו לאחר השיעור והצעתי את הדברים. בסייעתא דשמיא נשאו

החדות והגאונות, רשמתי את כל היוצא מפיו. ידעתי שיש לו קביעות חברותא ללימוד יומי, ונכספתי להיות לו לצוותא. מגודל ההשתוקקות לבשתי עוז, ובאחד הימים נגשתי וביקשתי את שאהבה נפשי. זו הייתה בפירוש עזות. לשמחתי העצומה השיב לי שבדיק אתמול התפנה מקום, מצידו הוא מסכים אך ברצונו לבקש את הסכמת הלומדים האחרים בחברותא. למחרת השיב בחיוב.

שלשת הנשאלים היו הגאונים רבי משה פינקל זצ"ל, רבי אריה פינקל זצ"ל ראש ישיבת מיר - ברכפלד. וחדב"נ רבי ישראל מאיר ווייס שליט"א ראש ישיבת "נחלת הלויים". רבי משה פינקל זצ"ל היה עליו גדול בעל סברא ישרה, כשהוא היה פותח פיו להשיב היה רבי חיים משים אזנו כאפרכסת לשמוע את דבריו.

למחרת כבר הצטרפתי לחברותא. למדנו פרק "האשה רבה", זה היה לימוד ב"בקיאות" בשעות אחר הצהריים.

מה היתה צורת הלימוד של רבי חיים, הוא התעכב לחשוב, או

קרא בשטף?

הרב פריימן: התעכב?! רבי חיים היה עליו נורא, כל הש"ס היה כמונח אצלו בקופסא, התחיל לקרוא ומיד שפע קושיות כשכל הש"ס פרוש לפניו בעומק העיון ודקות ההבנה. ידועה ההגדרה של מרן הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל שכינהו בצעירותו "האוצר הספרים של מיר". לא היתה שייכת אצלו המציאות של סוגיה "חדשה". הכל היה מן הישן, אך בהחלט היו הדברים בעיניו "כחדשים", באהבת התורה העצומה וחשקת התורה שלו, להפוך בה ולהפוך בה, כמו תאנה שכלל שאתה ממשמש בה אתה מוצא בה טעם.

ידיעת התורה של מרן הגאון רבי חיים היתה עצומה. זכורני שביום שנסתלק לבית עולמו (זאת חנוכה תשל"ט) הייתי בשברון לב גדול, כמי שזכיתי להיות דבוק בו תקופה ארוכה חשבת שאני מחויב לקרוע מדין רבו מובהק, אמנם ההגדרה המדויקת בזה לא ברורה דיה בפרט בזמננו. נכנסתי לשאול את מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, והוא אמר לי: "אינך צריך לדין רבו מובהק בשביל לקרוע, די בזה משום "גדול הדור" - והוא הוסיף: "בדורנו מי שידוע את כל הש"ס עם תוס' בידיעה ברורה הוא גדול הדור". מסתברא שכוונתו היתה כאשר יש חימום הלב, שחשים בצער שבפטירת גדול הדור, יש לקרוע. על כל פנים רואים כאן את ההתייחסות לידיעת התורה המופלגת של מרן הגאון רבי חיים זצוק"ל.

היה קשה לעמוד בקצב של אמירת דבריו?

הרב פריימן: על אף הגאונות העצומה, ההיקף והעמקות, רבי חיים זצוק"ל דיבר בנינוחות. כך בשיעור וכך בלימוד החברותא, כך שכל אחד יכול היה להבין את דבריו, זו נינוחות שנבעה מהבהירות והשליטה העצומה שלו בסוגיא על רבדיה השונים.

מה היתה הנקודה המיוחדת בדרכו בלימוד, היה איזה ציר

משותף לגדלותו הכללית?

הרב פריימן: המקוריות. בשום ענין לא היה אצלו "סתם". לא היה שיעור "סתם", לא היתה שיחה "סתם", לכל דבר רבי חיים ניגש מטביעת חותם אישית. ממקוריות שהשתקפה בה גאונות מחד ורגש מאידך. אמנם רבי חיים היה תלמידו של מרן הגר"ש שקופ

זצוק"ל, הוא ראה בו מורו ורבו, אבל לא היה בזה "נאך געמאכט". הדרך היתה של רבותיו, אבל הבחינה הייתה שלו אישית. "מדליה נפח". עם זאת, המקוריות לא פרצה גבולות, להיפך, רבי חיים טען השכם והערב שהבחינה שלנו בתורה היא בחינת "ננס על גבי ענק", אנו באים אחרי החרישה של רבותינו האחרונים ומפיהם אנו חיים, אבל ההבנה היא שלנו, היא צריכה לבוא מתוכנו.

רבי חיים בחן הכל בבחינה מקורית. הוא חצב יסודות עמוקים בהווית דאביי ורבא ובאותה מידה ממש חשף יסודות נעלמים בחכמת המוסר. ישנם יסודות של רבי חיים המאירים באור יקרות, וטעמים כצפיחית בדבש.

למה התכוונת בהגדרה "ננס על גבי ענק"?

הרב פריימן: רבי חיים התייחס בביקורת גדולה לאלו שמסרבים לעיין באחרונים במהלך לימודם בתור "שיטה". הוא המשיל זאת לאדם שהסתגר בחדר ימים רבים כדי לעמול 'לגלות' את פעולת החשמל, משהשיג זאת יצא ו"בישר" לציבור על תגליתו. כמוכן שהכל יאמרו לו 'שקילו טיבותיכו' כי הוא גילה את הידוע. אם חפץ אתה לגלות תעלומות חכמה, תבוא אחרי ה"סבי דאזלי אתיגרי" ותגלה מה שבכוחך, אתה, לחדש.

באחד השיעורים הוא התבטא על כך בחריפות, הוא הביא מאחד מהאחרונים ששיטתו הייתה שלא לעיין באחרונים, אותו גדול הקשה על הרשב"א בסוגיית "מקדש בחליפין" ועקב כך התבטא על דברי הרשב"א שזו 'שגגת הוראה'. רבי חיים בקולו החוצב השיג בתוקף על הדברים ואמר ש"זהו עונש על שהרחיק עצמו מספרי האחרונים, היות ועל קושייתו כבר היטיב לתרץ בעל ה'נתיבות'... גם רבי חיים עצמו השיב תשובה כהלכה משלו על הקושיא.

מעבר להרצאת הדברים, ביטא כאן רבי חיים את הגישה שלו ללימוד, התביעה לגשת אל הלימוד עם השקפה של 'ננס על גבי ענק'.

אחריות ומעורבות עם כלל ישראל

רבי חיים זצ"ל ראה את הכל במבט כללי, הרגיש בכל את את כלל ישראל. הוא היה אומר: במה נבחן אדם גדול? - במידת ה'אחריות', תחושת הערבות על הכלל. במה זכה יהודה למלכות? במה שאמר 'מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו', אחריות אישית שהכריעה את הפס"ד של השבטים ששיתפו בו את הקב"ה כביכול. האחריות, הראיה לעומק ולעתיד.

בימי המלחמה עם הערבים בתשכ"ז, לפני ואחריה, היה רבי חיים נושא בעול עם המצב ואף עורר על כך בשיחות, וכשניצחו שיתף עצמו עם ההצלה. היו שפירשו זאת לא נכון, אבל מי שהכיר את רבי חיים ידע שהוא חי את האחריות על הכלל בצורה שונה לגמרי מאחרים, זה היה תוצאה של מבט אחר על עצמו בתוך הכלל, בתוך המציאות של כלל ישראל.

אספר לך עובדה נוספת, סיפור בתוך סיפור. רבי חיים היה נוהג לפקוד את קברו של ה'אור החיים' הקדוש שבשיפולי הר הזיתים. הסיבה לכך הייתה מיוחדת - הוא נימק, שהיות והוא מזכירו

פרוש הפציר ואמר: "אז דער ראש ישיבה זאגט, איז גיזאגט". ואכן כשרבי חיים דיבר היה זה - כפי שאמרנו - מתוך אישיותו הגדולה וראייתו העמוקה והנוקבת. משהפציר בו עוד ועוד, ניאות רבי חיים לדבר. במשאו בעצרת הביא את דברי המדרש תנחומא בניצבים "אתם ניצבים היום כולכם" - מה זה כולכם? "משל לאגודה של קנים, כל זמן שהם מפוזרים אחד אחד, כל תינוק משרם, אבל כשהם אגודים באגודה אחת אי אפשר לשוברם". הדברים היו כל כך הולמים, כל כך מותאמים וממילא השפעתם הייתה עצומה.

היה הבדל בין צורת אמירת הדברים כשיעור או כחברותא?

הרב פריימן: רבי חיים התבטא פעם בעת הלימוד: "עכשיו אומרים רק דברים 'מוכרחים' - דהיינו, בעת הלימוד אנו יכולים לומר רק מה שמוכרח בוודאות. בהקשר זה התבטא פעם בדרך צחות על דבר שנאמר בשיעור: "לדבר זה יש 'הכרח' - יודע אתה איזה הכרח? 'פרנסה'... כלומר, לפעמים המחויבות לומר שיעור מזקיקה את האומר להשמיע גם צדדים שאינם מוכרחים. אבל בעת הלימוד בחברותא אומרים רק מה שבאמת מוכרחים...

(קטעים מתוך שיחה שפורסמה ב'קובץ גיליונות' ויגש תשע"ט)

בשיעורים בישיבה וחולק עליו לפעמים, אז הוא רואה לחובה לבקש מחילה אם נהג שלא כראוי. הנהגה שהיא ייחודית לכשעצמה.

לא רחוק מציונו של ה'אור החיים' נמצא כידוע ציון 'יד אבשלום', מצבה שהציב אבשלום בנו של דוד המלך שמרד בו. רבי חיים התעכב והתפלל שם. בן לווייתו האזין לדברי התפילה. רבי חיים התבטא במילים על רקע הסיפור בחז"ל שכשמת אבשלום נכנס למדור השביעי בגיהנום, ודוד המלך קונן שבע פעמים עד שבפעם השמינית פעל והכניסו לגן עדן. מעשה זה עורר אצל רבי חיים התפעלות מיוחדת. הוא ניגש לציון ב'יד אבשלום' ואמר: "רבש"ע, ראה כמה אב מסור לבנו. גם כשמרד בו וציערו הוא לא מתנתק ממנו ודואג להצילו משאול. טייערע טאטע, גם אם מרדנו בך וחסאנו לך, רחם עלינו כרחם אב על בנים...

האחריות הזו היתה גם במעורבות בענייני הכלל?

הרב פריימן: בוודאי. זכורני שפעם בעת שלמדנו כחברותא, נכנס לביתו הרב מנחם פרוש, היו אלו ימי הבחירות, ובפיו של הרב פרוש היתה בקשה: היות ומקיימים עצרת בחירות בירושלים למען רשימת אגודת ישראל, הוא מבקש שרבי חיים ישא דברים. רבי חיים השתמט בתחילה בטענה שישנם אחרים שמטיבים לדבר, אך הרב

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

השונ"ת היומי

רשב"א תמורת רשב"א - האם זו ריבית?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

רכישת ספרי מתנה, יחזיר לי מהסכום שיצבור כמה שיעלה חידושי הרשב"א בעוד חצי שנה, בין אם יעלה יותר ובין אם יעלה פחות. האם זה מותר?

תשובה: הדבר אסור משום ריבית, כיון שאם יעלה המחיר יצטרך לשלם יותר על הלוואה. ואף שאם יזל ישלם פחות, כתבו התוס' ב"מ (דף ע.ו.) שלא התירו קרוב לשכר ולהפסד רק במכירה ולא בדרך הלוואה.

שאלה: בישיבת 'אוצרות התורה' מחלקים פרסים יקרי ערך למי שנבחן על המסכת בעל פה ולמי ששינן דפי גמרא 'בלכתך בדרך' או סיכם את שיעורי הר"מים בכתב. כל בחור מקבל זיכוי כספי לפי כמות הדפים ששינן וסיכם, ובוחר ספרים בחנות שמביאה את כל הספרים להיכל הישיבה, וראש הישיבה מחלק אותם במסיבת חנוכה תוך שירות ותשבחות.

והנה חברי ביקש ממני שאלוה לו מהזיכוי שלי 175 ש"ח לקניית סט חידושי הרשב"א, ובעוד חצי שנה כשתהיה עוד פעם

מהו איסור 'רוצה בקיומו'?

ברם, בעבודה זרה וכיוצא בה - לכל הדעות יש איסור רוצה בקיומו אף במקרה של מניעת הפסד בלבד, משום שישראל מצווה לאבדם. ומסיבה זו, שישראל מצווה לאבדם, מותר לו לשמש כשכיר לצורך איבוד עבודה זרה וכיוצא בה - וכגון ששכרוהו לשבור חביות של יין נסך - למרות שהשכר מתקבל כתוצאה מאיסור ההנאה.

כפי שלמדנו, ב'איסורי הנאה' ישנו כלל שאם האדם 'רוצה בקיומו' של הדבר האסור - נחשב בכך כנהנה ממנו. ויש מהאחרונים שסוברים שכלל זה חל רק במקרה שרוצה בקיומו כדי להרוויח באמצעותו, אבל אם רוצה בקיומו רק כדי למנוע הפסד אינו נחשב כנהנה; אך יש אומרים שבאיסור הוא אף במקרה של מניעת הפסד בלבד.

[משנ"ב תג, כד, וביה"ל ז, ד"ה אסור; ביאורים ומוספים דרשו, 36 ור 39]

האם ניתן למכור לגוי שיירי חלה של אדמו"ר?

במשך ימות הפסח - הרי זה אסור, מפני שהוא רוצה בקיומו של החמץ.

ג. בדומה לדוגמה הקודמת, חמץ החשוב לבעליו, כגון שיירי חלה של 'אדמו"ר', וכדומה - יש אומרים שמכירתו לגוי אינה פוטרת מלבערו, מפני שבעליו רוצה בקיומו.

[שו"ע תג, ז, ומשנ"ב כד; ביאורים ומוספים דרשו, 37]

בהמשך לאמור: כמו בכל איסורי הנאה, גם בחמץ יש איסור 'רוצה בקיומו'. ולדוגמה: א. אסור להשכיר כלי בישול לגוי לימות הפסח, משום שכאשר יבשל בו חמץ, אם ישפך החמץ מהכלי בעומדו על גבי האש, הכלי ישבר, ונמצא שהישראל רוצה בקיומו של החמץ כדי שהכלי לא ישבר.

ב. גרעין חיטה שלתתוהו במים וכתבו עליו כיתוב אומנותי כלשהו, ובעליו הניחוהו במקום הפקר, כדי שלא ימצאהו אדם

האם מותר להשתמש בפסח בכלי חמץ לחימום מים לרחיצה?

להשתמש בו בפסח אפילו לרחיצה וכביסה, מפני שיש לחשוש שמא ישתמש בו לאכילה באופן שהמאכל יאסר מחמת החמץ הבלוע בו, ומתוך הרגלו להשתמש בכלי בפסח, יאכל את המאכל האסור. ואיסור זה הוא רק בשימוש תדיר, אבל באקראי, מותר להשתמש בו לרחיצה ולכביסה, כעיקר הדין.

[שו"ע תג, ז, ומשנ"ב כז]

מעיקר הדין מותר להשתמש בכלי חמץ לחימום מים לרחיצה, כביסה, ושימושים אחרים, מלבד אכילה ושתיה. ולמרות שבאופן זה רצון המשתמש שהכלי יעמוד בשלימותו, וממילא גם החמץ הבלוע ישאר בתוכו - אין איסור 'רוצה בקיומו' בחמץ שאינו ניכר לעין.

אולם, למעשה, כלי המשמש לאכילת חמץ - יש להצניעו, ואין

* תינוק חולה - אף בחולי קל - הזקוק לאכילת חמץ בפסח - יביאוהו לביתו של גוי, והגוי יאכילנו.
 ואם הדבר אינו אפשרי, יביא הגוי את החמץ לבית התינוק ויאכילו שם.
 * חולה הזקוק בפסח לתרופה שמעורב בה חמץ, אשר יש סכנה בהימנעותו מנטילתה, ורוכש את התרופה בפסח - אם הוא מכוון שלא 'לזכות' בתרופה, ואף אינו משלם עבורה בפסח - יש אומרים שאינו צריך לדקדק ולרכוש רק את הכמות המדויקת הנדרשת לפסח.
 * אסור ליהודי לרכוש חמץ בפסח עבור גוי, אף בכספו של הגוי.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזו פרשה מחלוקות העליות על פי חלוקת הפרשה בבית המקדש?

בקריאתה בבית הכנסת בשבת; דהיינו, שששה מתוך שבעת העולים לתורה, קוראים את שירת האזינו על פי אותה חלוקה שהונהגה בבית המקדש, והשביעי קורא את עשרת הפסוקים שלאחר השירה. ואין להוסיף עליות בקריאת השירה אף לצורך 'חיובים', כגון בעל 'יארצייט' וכיוצא בו; אבל ניתן להוסיף עלייה אחת בעשרת הפסוקים האחרונים שלאחר השירה. ובקריאת התורה במנחה של שבת, ובימי שני וחמישי, קוראים את אחד עשר הפסוקים הראשונים של השירה, ומפסיקים לעליות הלוי וישראל ללא התחשבות בחלוקה הנ"ל.

[שו"ע תת, ה, משנ"ב יא, יב ר"ד; ביאורים ומוספים דרשו, 6]

פרשת האזינו מורכבת משני חלקים: רוב הפרשה היא שירה, ובסופה עשרה פסוקים העוסקים באמירת השירה באזוני עם ישראל, ודברים נוספים.

בשעת הקרבת קרבן מוסף של שבת, היו הלויים משוררים בבית המקדש את השירה שבפרשת האזינו; וחילקה לששה חלקים, כנגד ששת ימי המעשה, וקראו חלק אחד בכל שבוע, כך שבשש שבתות סיימו את כולה, וחוזר חלילה. ויש אומרים ש'אנשי המעמד' (ראה רש"י יומא לז, ב) שבבית המקדש, היו קוראים בכל שבוע את כל שירת האזינו, בימות החול, חלק אחד בכל יום. וכדרך שחילקו את השירה בבית המקדש, כך מחלקים אותה

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

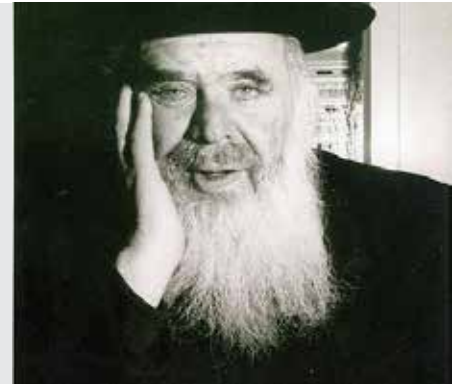
'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
 עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
 בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

א' בטבת | רבי חיים ב"ר אלטר שמואלביץ זצ"ל, ר"י מיר, בעל שערי חיים ושיחות מוסר

ביום זה לדעת בעל היערות דבש, נהרג הבל בנו של אדם הראשון ע"ה ע"י קין אחיו.

יארצייט:

- תקמ"ה: רבי דוד ב"ר ברוך הכהן אזוג זצ"ל, רב ומקובל במרוקו ובעל לדוד ברוך.
- תקנ"ח: רבי אביגדור ב"ר אהרון עזריאל זצ"ל, בעל זמרת הארץ.
- ברי"ת: רבי אליעזר זאב ב"ר חיים רבין זצ"ל, האדמו"ר מבוטשעטש.
- תרכ"ה: רבי אברהם ב"ר יהודה צבי ברנדויין זצ"ל, האדמו"ר מסטרטין.
- תרמ"ג: רבי מרדכי ב"ר נתן נטע ברודי זצ"ל, ממיאווה, בעל חידושי מהר"ם ברודי.
- עת"ר: רבי יעקב ב"ר אברהם הכהן גדישא זצ"ל, ראב"ד ג'רבא-תונים ובעל ויחי יעקב, מעיל יעקב, כוכב יעקב, חיי יעקב ועוד.
- תרצ"ב: רבי שמואל אריה לייב ב"ר חיים זק זצ"ל, אב"ד ביאלה ובעל רמזי דחכמתא.
- תשל"ט: רבי חיים ב"ר אלטר שמואלביץ זצ"ל, ר"י מיר, בעל שערי חיים ושיחות מוסר.
- תשנ"ה: רבי יעקב ב"ר שאול קצין זצ"ל רב קהילות יהודי סוריה מגן דוד ושערי ציון ובעל פרי עץ הגן, יסוד האמונה ועוד.
- תשע"ז: רבי מתתיהו ב"ר חיים יעקב סאפרין זצ"ל, האדמו"ר מקומארנא.

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כיצד ייתכן שהשומע לשון הרע ייחשב כמספר לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

כתב הגר"ח קניבסקי.
לטעם האחרון יש נפקא מינה לדינא: מה הדין במי שאינו מקבל את הדברים בלבד, ורק בפיו מסכים להם? כתב הג"ר ראובן גרוזובסקי (ספר זכרון אבן ציון עמ' תקמג) שעובר בכך איסור [מלבד איסור שמיעת לשון הרע], שהרי בכך שאומר שמקבל את הדברים, הוא מחזק את המספר וגורם לו להמשיך לספר. ובנוסף, אם נמצא עמהם עוד איש אחר, מבואר בספר 'שערי תשובה' שהשומע ומקבל את הדברים נחשב ג"כ כמספר, שהרי בכך שמקבל את הדברים מחזק את אמיתות הסיפור בעיני האחר וגורם לו להאמין ולקבל.

בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (הלכות רכילות כלל ה' סעיפים א-ב) מביא רבנו כי עוון המקבל לשון-הרע חמור יותר מהמספר עצמו. בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים מספר טעמים לכך: המהרש"ל מסביר, שהטעם הוא משום שעל ידי המקבל נגמר הדבר. וכעין זה כתב בספר ארח מישרים (סימן ח' ס"ק כ"ג), שעל ידי קבלת הלשון נעשה הנזק למי שעליו סופרו הדברים, ואילו המספר רק גרם לזה, וראה עוד שם. כמו כן כתב, שעל ידי שהניח למספר לומר את הדברים, ביטל מצוות הוכח תוכיח; ועוד, שהרי ידוע הכלל "לא עכברא גנב אלא חורא גנב", ועל ידי ששומע ממנו, מרגיל אותו להמשיך לספר לשון הרע. וכעין זה

הגאון רבי חיים שמואלביץ שאל: איך משלמים שכר לרשעים בעד מעשיהם הטובים בעולם הזה, והרי אין בכל חלל העולם הזה כדי לשלם שכר מצוה אחת?
ומזה אנו למדים יסוד מבהיל, שערך השכר המגיע לאדם עבור קיום מצוה אינו יותר ממה שהאדם עצמו מעריך ומחשיב את המצוה, ועל כן יתכן לשלם לרשעים שכרם בעולם הזה, והוא הערך שמעריכים הם עצמם את המצוות.
(שיחות מוסר להגר"ח שמואלביץ - תשלא מאמר כט)

נשתדל לייקר ולהחשיב ביותר כל מצוה ומצוה, ולא נוותר על שום מצוה, אף כשהדבר יהיה על חשבון הנאות העולם הזה